

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Poznań/Wielkopolska (Prowincja Poznańska) /Prusy

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Muzeum Szkolne (Schulmuseum)

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

Muzeum szkolne

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Poznańskie Muzeum Szkolne, założone w 1896 r., początkowo dysponowało dwoma pomieszczeniami w budynku gminy na narożniku Braslaurstrasse i Ziegengasse (ulic Wrocławskiej i Koziej). Po przenosinach do gmachu Kaiser Friedrich Museum zajęło salę na parterze. Po 1910 r. Muzeum przeniosło się do Zakładu im. Bergera (Stadtrat Gotthilf Berger Altersversorgungs-Anstalt) przy placu Bergera (ob. plac Marii Curie-Skłodowskiej) we wschodniej części Rynku Wildeckiego. Działalność Muzeum Szkolnego dofinansowywał poznański magistrat oraz pruskie ministerstwa kultu i spraw wewnętrznych. Poznański Związek Nauczycieli (Posener Lehrerverein) był założycielem i zarządcą muzeum szkolnego.

Daty działalności / zakres czasowy:

1896-1919

Dostępność

pełna

Typ instytucji w relacji wobec pamięci

mnemoniczna

Rodzaj pamięci

Narodowa /niemiecka; Szkolna/lokalna

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmin a/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY		1900: Breslauerstrasse 5 lok. 6, p. IV
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW		
GODZINY OTWARCIA		1900: soboty 11:30-13
DYREKTORZY		
ZARZĄDCA		
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadopt owany)		

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Poznański Związek Nauczycieli (Posener Lehrerverein), założyciel i zarządca muzeum szkolnego, w pierwszej fazie istnienia muzeum, przekonywał, że jego celem było wzmocnienie efektów nauczania w „dwujęzycznych prowincjach Wschodu” (*in den zweisprachigen Provinzen des Ostens*). Zgodnie z zaleceniami Związku, chodziło o to, żeby nauczyciele dowiedzieli się, jakie metody pracy podjąć, aby „polscy uczniowie przede wszystkim polubili niemieckie książki i sięgali po nie w czasie wolnym” (*vielmehr die polnische Schuljugend zuerst dahin zu bringen, dass sie Gefallen an deutschen Büchern findet und auch in den Mußestunden danach greift*).

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

Prowincja Poznańska

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Poznański Związek Nauczycieli (Posener Lehrerverein)

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

Kalendarium (historia instytucji)

Muzeum Szkolne funkcjonowało w Poznaniu w trzech, wyżej wymienionych, lokalizacjach. Przed przenosinami do budynku muzeum Poznański Związek Nauczycieli otrzymywał od magistratu dofinansowanie w kwocie 300 (później 500 marek) na działalność swojego muzeum, taką samą sumę corocznie przesyłały także Ministerstwo Kultu i Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Od 1899 do 1901 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wspomagało Poznański Związek Nauczycieli dotacją w kwocie 500 marek, w 1902 r. przyznało na rozwój zbiorów muzeum szkolnego 1000 marek, później kwota dofinansowania uległa zmniejszeniu do 250 marek.

Zbiory udostępniane w trzech lokalizacjach:

w budynku gminy na narożniku Braslaurstrasse i Ziegengasse (ulic Wrocławskiej i Koziej), 1896-1904

sala na parterze w Kaiser Friedrich Museum, 1904-1909.

po 1910 r. Muzeum przeniosło się do Zakładu im. Bergera (Stadtrat Gotthilf Berger Altersversorgungs-Anstalt) przy placu Bergera.

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

Wiadomo, co składało się na ekspozycję muzeum w okresie, kiedy jego siedzibą był gmach Kaiser Friedrich Museum. Mieszczące się od 1904 r. w sali VII na parterze gmachu KFM szkolne muzeum pokazywało stałą ekspozycję materiałów dydaktycznych, a także prace rysunkowe uczniów poznańskich szkół, wykonane w trakcie zajęć lekcyjnych. Na miejscu również udostępniano księgozbiór pedagogiczny (m. in. czasopisma, broszury, podręczniki pedagogiczne), który częściowo miał charakter historyczny, tj. stanowił przekrój podręczników, stosowanych w szkołach prowincji od co najmniej kilkunastu lat. W bibliotece kładziono nacisk na promocję książek, przeznaczonych do nauki języka niemieckiego dla uczniów, określanych mianem „dwujęzycznych”. Chodziło o takie wydawnictwa skierowane do polskich dzieci, które „unikają wszelkich nadużyć

religijnych i narodowych", gdyż celem muzeum było również „stworzenie podstawy dla szkoły i bibliotek publicznych Wschodu, która będzie wolna od jakichkolwiek krytyk i zarzutów”.

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Strategia pozyskiwania zbiorów

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

Wystawy czasowe

W 1915 r. Poznański Związek Nauczycieli we współpracy z władzami Kaiser Friedrich Museum zorganizował wystawę „Szkoła i wojna” w gmachu niemieckiego muzeum.

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, koment

atorów, autorów relacji itd.)

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

Eckhard Fuchs, *All the World into the School: World's Fairs and the emergence of the school museum in the nineteenth century*, [w:] ed. Martin Lawn, *Modelling the future: Exhibitions and the materiality of education*, Oxford: Springer, 2009
Vereinsbuch Posener Provinzial Lehrervereins 1900, s. 12
Vereinsbuch Posener Provinzial Lehrervereins 1901 Ausg.2
„Vereinsbuch Posener Provinzial Lehrervereins”, 1904-1914
M. Jagielska, *Prace rysunkowe uczniów poznańskich szkół z 1911 i 1913 roku w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu*, „Biblioteka”, t. 7, s. 59-68
K. Kłudkiewicz, *Kaiser Friedrich Museum w Poznaniu (1904-1919). Muzeum na niemieckiej i europejskiej prowincji*, Poznań 2021 (podrozdział „Sprawa muzeum szkolnego”)
Posener Lehrer-Zeitung : Organ des Posener Provinzial-Lehrervereins, des Pestalozzi-Vereins für die Provinz Posen und des Wirtschaftsverbandes des Posener Lehrervereins. R. 6. 1897..

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Berlin, Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz, I.HA Rep. 76, VII Neu, Sekt. 6B II, nr 2, k. 2. List Poznańskiego Związku Nauczycieli z dnia 13 czerwca 1898 do ministra kultu.

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Ciekawe cytaty

UWAGI:

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Kamila Kłudkiewicz

Data sporządzenia karty:

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

--

METADANE* (wypełnia redaktor/moderator portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA / LICENCJE	